

Presentació

Oferim aquest nou volum de la revista *Studia Philologica Valentina* com un homenatge al Dr. Jordi Pérez i Durà amb motiu de la seua merescuda jubilació després d'una vida professional dedicada completament a la docència i la investigació al si de la Universitat de València, on s'incorporà com a professor adjunt interí l'any 1964. No glossarem en aquest lloc les seues nombroses publicacions, un llistat de les quals es poden consultar en aquestes pàgines. Tanmateix, un professor, un bon professor no es pot reduir a un llistat de publicacions, sinó que també, i sobretot, consisteix en la connexió i la transmissió d'aqueix coneixement als estudiants, buscant d'obrir-los horitzons desconeguts i perspectives no sospitades. Aqueixes perspectives són les que el professor Pérez Durà va obrir al si del Departament de Filologia Classica des de la seua línia d'investigació d'Estudis Neollatins del País Valencià, tot mostrant als seus alumnes com el llatí, la llengua, la literatura, i la cultura, no s'exhauria amb la fi del món antic, sinó que presentava una esplèndida continuació al llarg de la història i constituïa un dels pilars del món en què vivim. Així ho mostren les seues publicacions i també les tesis doctorals dirigides, pràcticament en la seua totalitat relacionades amb l'estudi de l'humanisme i la il·lustració valencians i dedicades a personalitats importants dins d'aqueix món com ara Pere Joan Olivar, Joan Andreu Strany, Vicent Mariner, Pere Joan Nunyes, Andreu Sempere, Jaume Joan Falcó o Mateu Aimeric. I tot això amb una gran generositat i un tarannà del tot cordial i accessible, que han fet del seu, un mestratge no sols científic, sinó, el que moltes vegades és més important, ple d'humanitat. Tampoc hem d'oblidar el compromís del Dr. Pérez i Durà amb la llengua catalana, a la dignificació de la qual ha contribuït no sols a les aules, a èpoques en què el seu ús no sols

era menystingut, sinó també perseguit, utilitzant-la com a llengua habitual de la docència, sinó també a les seues publicacions; una mostra important de les quals la componen les seues traduccions de Quintilià a la col·lecció de la Fundació Bernat Metge.

Aquest volum, doncs, de la revista *Studia Philologica Valentina* té un caràcter miscel·lani i es recullen en ell treballs aportats per un bon nombre d'estudiosos amb motiu de la jubilació del nostre col·lega, el Dr. Jordi Pérez i Durà. La major part dels articles s'emmarquen en l'àmbit de la tradició clàssica i l'humanisme, camp al qual el professor Pérez Durà ha dedicat la majoria de la seua abundant producció; dins d'ell, moltes de les contribucions giren entorn a l'obra i l'època de dues figures d'especial rellevància en la tasca investigadora de l'homenatjat: Lluís Vives i Gregori Maïans.

El professor Fr. Gimeno Blay ens ofereix, a partir d'un heterogeni conjunt de textos, reflexions interessant sobre la vida del text escrit, la seua creació, transmissió i utilització; subratlla la importància d'aquests pel que mostren i pel que intenten ocultar, pel que els és propi i pel que els afegiren mans alienes; pel seu valor literari o merament testimonial. Un bon exemple d'això mateix és el treball de la professora C. Ferragut sobre el manuscrit del *Llibre de la Cort del Justícia d'Alcoi*, en el qual mostra la realitat històrica, social i lingüística de la ciutat d'Alcoi a mitjan s. XIII.

L'obra de Joan Lluís Vives, de tanta importància per a l'humanisme europeu, constitueix l'objecte de quatre estudiosos: el professor G. Tournoy aporta interessants precisions en la datació de la correspondència que bescanviaren Vives i Erasme; el professor E. George fixa la seua atenció en la faceta creativa de l'autor valencià, el qual a les seues *Declamationes Sullanae*, sense traicionar la realitat dels fets, introdueix fragments de ficció històrica i embelleix els discursos amb escenaris detallats, ficticis igualment; les idees de Vives interessen el professor M. A. Coronel pel que fa a la convicció de l'humanista que l'Església devia de ser un cresol on es forjara la pau d'Europa; i la influència del *Satellitium Animi* de Vives sobre els *Symbola et emblemata* de Joaquim Camerario és recollida al seu article per la professora B. Antón.

De textos de Vives, Erasme, Nebrija i Sepúlveda en fa ús el professor G. Hinojo al seu estudi de l'ordre de paraules en el llatí del Renaixement, al qual, recolzat en aclaridores estadístiques, trau conclusions sobre el respecte dels autors d'aquesta època a l'*usus* del llatí clàssic, però també detecta certes desviacions degudes,

possiblement, a la influència de les llengües nacionals. Aquestes i el llatí com a llengua de cultura conviuen i, tot contrastant-ho amb elles, la professora E. Falque mostra la important informació lèxica i gramatical que repecte del català parlat a Espanya al s. XV contenen les *Regulae* d'Esteban de Masparrautha. La rellevància dels gramàtics del moment aguaita als quatre poemes o *laudes* en honor d'A. de Nebrija inclosos en l'edició d'una de les seues obres que presenta la professora V. Bonmatí.

Contemporanis de Joan Lluís Vives foren Joan Baptista Anyés i Pere Antoni Beuter. El treball del professor J. Mª Estellés tracta sobre la relació que tingué Anyés amb el seu deixeble Francesc Gilabert, comte d'Oliva, extreta de les notícies aportades per l'obra del primer, *Apologia*, i de la correspondència que mantingueren, on es reflecteix la seua diferència social i la superació d'aquesta per la relació intel·lectual i afectiva que els unia. El professor J. Redondo ha estudiat la utilització que fa Beuter de la mitologia clàssica i prerromana en la seua obra històrica, sempre que els fets meravellosos no siguen contraris a la fe cristiana. En aquesta ocasió, el professor concreta el seu treball en la influència de la mitologia cèltica en l'episodi de sant Vicent Ferrer i els corbs. En l'anàlisi del pas de les notícies contingudes en les fonts clàssiques a la tradició literària occidental consisteix el treball del professor L. Pomer, a partir d'un passatge del *Tirant lo Blanch*. La professora M. C. Bosch estudia la presència d'autors pagans i cristians en *El virtuoso discreto*, obra moralista dedicada als seus fills i als seus deixebles per l'humanista Bartolomé Jiménez Patón, autor també de treballs relatius a la filologia, la gramàtica i la retòrica. La renovació de l'ensenyament d'aquesta matèria a la Universitat de València del s. XVI és l'objecte d'estudi del professor F. Grau.

Situats ja a l'època de la Il·lustració, l'article del professor E. Sánchez Salor s'interessa per la gramàtica llatina que publicà Gregori Maians, mogut per la preocupació pròpia de la seua època d'atendre a la instrucció pública, i mostra les innovacions que l'autor intentà introduir en ella així com el resultat final aconseguit. Un altre aspecte de l'activitat intel·lectual de Maians és el tractat pel professor J. L. Teodoro, qui s'ocupa de l'interès de Gregori Maians per la figura de Virgili, palesada en l'edició de les obres del mantuà que va publicar a València, fruit d'un treball investigador dins dels estudis bibliogràfics en certs punts divergent de la línia propugnada per les Acadèmies de Madrid. Manuel Martí, degà d'Alacant,

mantingué amb Maians, a l'igual que amb altres il·lustrats, una abundant correspondència de la qual poden extraure's dades interessants sobre el propi Martí i sobre l'ambient cultural de la seua època: aquesta és l'aportació del treball del professor A. Mestre, basat en una carta adreçada al Degà per J. Interián de Ayala.

Que la influència dels autors de l'Antiguitat Clàssica s'estengué en el temps i en àmbits extraliteraris ho mostra l'estudi del professor J. Sanchis al voltat de la formació humanística del botànic valencià Simón de Rojas Clemente, palesada fins i tot als seus treballs de tema científic, especialment de botànica i agricultura. El teatre del s. XVIII, dins i fora de les nostres fronteres, va recrear el teatre antic tot adaptant-lo a les peculiaritats de la seua època. Així es demostra en l'article dels professors C. Morenilla i J. V. Bañuls sobre el drama *Elena casta* de P. S. Martello, única recreació de l'*Helena* d'Eurípides. Com a remat d'aquesta sèrie d'aportacions, el professor F. Salas ens recorda que la font directa per al coneixement de les cultures són els llibres que es guarden en les biblioteques, i elles mateixes, amb els fons concrets que tresoregen, donen testimoni de les circumstàncies específiques de les etapes de les cultures. En aquest sentit el professor estudia la presència d'autors grecollatins en la biblioteca coneguda com a Fondo de la Nava, conservada avui a La Laguna, en el s. XVIII.

A la reconeguda vàlua del professor Pérez Durà com a investigador cal afegir el seu mestratge com a professor i col·lega. Per aquesta raó se sumen a aquest volum d'homenatge treballs d'estudiosos, alumnes i amics, dedicats a altres àmbits de la investigació.

Així, dins del camp de la filologia grega, el professor A. Melero, en un interessant article, ofereix alguns aspectes del tractament del concepte de temps en la tragèdia grega, en relació coincident o divergent amb autors o escoles precedents: la relació entre temps cíclic i temps lineal; entre temps mític i temps mimètic; el temps tràgic com a ésser omnipotent, justicier, vel·leítós, etc. Un Temps de natura, psicologia i aspecte indefinits però dotat d'un estatus diví autèntic. El professor A. Narro, considerant la gran quantitat de passatges en estil directe inclosos als Evangelis i Fets canònics i apòcrifs estableix l'oralitat inicial dels mateixos i estudia les estructures sintàctiques que els introdueixen, la seua proximitat a les expressions formulars i la seua funcionalitat. El professor Santafé recorre les citacions i referències literàries que Aquil·les Taci

inclou a la seua novel·la *Leucipa i Clitefont*, tot mostrant la destresa de l'autor per a introduir-les al llarg del seu relat.

En el camp de la filologia llatina, el professor B. García-Hernández insisteix en la línia iniciada en un treball anterior respecte de l'ús de *singularis* en les *Verrines*, com a nom parlant referit a Verres i al seu col·laborador Apronius. El professor V. Picón analitza i classifica les dites i anècdotes que recull Suetoni en la seua *Vida de Vespasià*, i ofereix junt a trets humorístics documentats en Ciceró i Quintilià, uns altres de peculiars seus; uns i altres acompleixen una funció caracteritzadora i demostren la gran versatilitat humorística de l'emperador. La sintaxi llatina està representada pel treball del professor C. Padilla, qui proposa una nova tipologia de l'oració composta llatina. Lèxic i sintaxi, a més a més de la tradició dels comentaristes d'Horaci, són instruments emprats amb rigor pel professor López-Cañete a les seues reflexions sobre uns versos horacians. Finalment, l'epigrafia està representada per una nova interpretació que fan els professor R. Hernández i J. Siles d'una inscripció llatina de Villalpando.

Per cloure aquesta presentació, només ens resta dir que tots els treballs ressenyats ací breument coincideixen, dins de la seua varietat, en la qualitat del seu contingut, però sobretot, en el gran afecte que explícitament manifesten cap al professor Pérez Durà, afecte que compartim sincerament tots el que, d'una manera o d'una altra, hem participat en la publicació d'aquest volum.

CARMEN BERNAL
FERRAN GRAU

